

DEN BRITISK-RUSSISKE AVTALE

Utenrikskommissær Molotov holdt den 18/6 en tale i Sovjetts øverste råd i anledning ratifiseringa av den britisk-russiske pakta.

Han framhevet uttrykkelig at pakten ikke inneholdt noen hemmelig klausul, og at ingen av de to land hadde territoriale krav. Om hjelpe fra USA og England sa han at selv om en del av forsyningene gikk tapt, hadde leveransen øket sterkt de siste månedene.

Avtalen inneholder 8 artikler. I art. 1 forplikter Storbritannia og Sovjettsamveldet seg til å yte hverandre militær og annen hjelp av enhver art i krigens mot Tyskland og dets forbundsfeller i Europa. I art. 2 forplikter de to land seg til aldri å underligne noen separatfred. Art. 3 inneholder en erklæring om at de vil stå sammen med like-sinnede stater og slutte opp om forslag som tar tilstrekkelig tilstrekkelig for å sikre freden og hindre overgrep fra fienden i framtid. Inntil slike forholdsregler er blitt vedtatt vil Storbritannia og Sovjettsamveldet føretak seg det som er nødvendig for å gjøre det umulig for Tyskland og dets forbundsfeller i Europa å gjenta sine overfall. Art. 4 slår fast at hvis en av de kontraherende makter etter krigens skille bli angrepet av Tyskland eller dets forbundsfeller, skal den annen part yte full hjelpe. Denne artikkel skal stå ved makt i tyve år eller inntil et internasjonalt fredsverv blir satt i verk. I art. 5 erklærer Storbritannia og Sovjettsamveldet at de vil ha hver av partenes sikkerhetsinteresser for øye og at de etter at freden er gjenopprettet vil arbeide intiktig og vennskapeligg sammen, for å sikre Europa økonomisk velstand. De skal heller ikke blande seg inn i andre staters indre forhold. I art. 6 lover de to makter å yte hinanden all mulig økonomisk hjelpe etter krigens. Art. 7 forplikter makten til ikke å slutte noen allianser eller ta del i noen koalisjon som er rettet mot den annen kontraherende makt. Art. 8 sier at avtalen skal ratificeres i løpet av kortest mulig tid. Ratifikasjonsdokumentene vil bli uferdiget i Moskva og avtalen vil så tre i kraft øyeblikkelig.

Herr Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Molde.

Med dette vil eg få lov å komma med ei framstilling av tilhøva vedkommende lensmannen i Ulstein og NS.

Som De vel kjänner fra før så er lensmannen vi har ein ekte «jossing» og som slikt gjer han oss i NS all den skade han kan komme til med. Han var da også oppsagt og stillingen var uflytlig, men som De og kjänner til meide det seg ingen kvalifisera sokjar og således har han fått ha stillingen til-idag.

Og no baud det seg då eit hove til å gjera meg og dermed NS et puss, som er oss til stor skade og meg personleg og samstundes min husly til mykje mein.

Høvet baud seg no med lærarne og det vil eg no gjeva ei orientering om. Av lærarne i Hareid er ingen NS anna enn eg. Den som etter mi mening sto nærmast NS av lærarne i Hareid var lærar Hans I. Røyset. Det har sjølsagt verka på han alt eg har sagt og gjieve han å lese, og han har verkeleg også teke imot og lese NS-litteratur, men då han er av en noko forsagn natur og slett ikkje politikar, så har han ikkje ville teke nokon standpunkt. Det er vel mange bra folk diverse som ikkje det vil gjera. Men er det nokon vi i NS skulde gjera oss von om å få med, så skulle det være lærar Hans I. Røyset.

No er det så at eg og lærar Hans I. Røyset er svograr, då vi er gift med kvar si syster, og her er det at infame kjem fram frå lensmannen. Som eg no kan forstå så er det han som hadde i sin makt å avgjera kven av lærarne som skulle verta teknike, og for å råka meg og dermed råkar han NS, så tok han min nære slektning. Så kan folk i bygda få høve til å peika på meg og segja: Sjå der, han tenker ikkje nådig, der ser De desses NS-folka det er nokon føle folk, og hjartelag eit dei ikkje. Og så kan De tenkja Dykk tilhøva for huslyden og huslydane. Her har konge vært omgått med kvarandre og borna frå både sidor har gjeste kvarandre og hatt det gitt saman, trass at vi fedrane kunne vært litt usamme politisk som vi då ikkje var så mye på tomannshånd.

ØSTFRONTEN

Etter styrkeprøver ved Charkov har det ikke vært operasjoner av avgjørende art på Østfronten, men aktiviteten stiger stadig sterke over hele fronten.

Ved Charkov har nasistene gått til sterke angrep på de russiske stillinger. Selv om angrepet blir gjennomført med store troppstykker, tar det neppe sikte på noe avgjørende gjennombrudd av de russiske linjer. Angrepet er øyenvinlig ment først og fremst å skape en gunstig utgangsstilling for videre tysk angrep østover, og skulle dette lykkes matte de resterende områder som Timosjenko hadde erovert under det store Charkovslaget tilbakeoverbros, og det måtte dannes bruhoder ved Donets. Tyskerne har også hatt en del lokal framgang, men på den annen side ser det ut til at russerne stort sett holder stillingen meget bra, og gjennomslagene også kraftige motangrep. De tyske armerer har tydelig ikke den samme slagkraft som de hadde ved krigens begynnelsen for ett år siden.

Kampene raser framles med stor voldsamhet.

På andre deler av fronten har det også vært ganske kraftige kamper, selv om det ikke kommer så klart fram i kommunike. Nasistene begynte aksjoner mot Leningrad som tydelig på at de ville forsøke med en offensiv, men det er siden stiltet av. Derimot har det i områdene mellom Leningrad og Valdai rast voldsomme kamper, som enkelte steder har resultert i lokale russiske framganger. Held i nord har det vært sterkt flyvåpen, russerne meldte for en tid siden at de i løpet av en forholdsvis kort periode hadde skutt ned 96 nasistiske fly.

Det er i det hele tatt å merke seg, at selv om kommunike ikke meldes om særlig virksomhet, betyr det på ingen måte at det er stille på fronten. Som regel kan det rase ganske voldsomme kamper uten at det blir omtalt i kommunike.

De kamper som den siste tia har samlet størst interesse er kampene om Sebastopol. Siden nasistene i november ifor forsøkte å storme byen med 30 000 mann, men måtte trekke seg tilbake

med voldsomme tap, har denne raste gjort seg til en sterk trusel for den tyske fronten. Nasistene har mykje holdt sterke posisjoner og stå tilbake de stadge russiske angrep som var kombinert med straffa sine fra den helt ypperlige russiske Sovjetunionen.

Sett fra et normalt synspunkt er det imidlertid av Sebastopol, festningen står igjen som et seige forsvarsstillestående i betraktning bare med så store tap, at en slik aksjon er ikke sværlig. Men nasistene regner kaldt og

Vi trenger i alle tilfelle 100 000 manns svarende materiel, fly og forsyninger for å holde festningen i sjakk. Hvis det koster samme styrker å erovere byen, er det like fornuftig å forsøke det.

Nasistene taper sannsynligvis like mye og mer enn russerne ved å erovere festningen, men den tyske propaganda får en ny «seir» å tilve opp soldatene vakkende moral. Den nasistiske hær er igjen blitt «uovervinnelig», og man snakker ikke om hva det kostet.

Angrepet mot Sebastopol begynte 4 juni, med omlag 150 000 mann, tung skyts og eff meget sterkt styrke av flyvåpenet. Men russerne het godt fra seg. Den 10 juni kunne de meddele om 110 nedskutte fly.

Den nasistiske massasjents gjorde stillingen avtrolig. Ivestida hadde lite optimistiske forutsetninger. Forsvarene mistet dog ikke fatningen, var ikke bare stort sett holdt stillingen sin nærmest også gjett til motangrep. Fra Austera ble meldt 18/6 at tyskerne hadde 50 000 falne. Man må imidlertid ha klart for seg at tyskerne idag ikke kan tåle et nederlag her, nærmest falne.

Fra nordfronten kommer det melding om at mellom 400 og 500 nordmenn deltar i kampene på russisk side. Dette er et flott svar på nasistenes verving til sin forredjenteste. Mens de lover sine folk gull og grønne slager, vet disse nordmenn at de ville måtte bude land i et område som ble knept. Det er mest folk fra Troms og Finnmark som er kommet over på nasistisk side.

KINOSTREIK

Fra alle kantier av landet kommer det meldinger om blokkade av tyske filmer. Oslo er en av de få kommuner hvor blokaden ikke har vært så god som ønskelig. Nasistenes siste provosjon ved å sette opp hirdfilmen som forløper på en rekke kinoer har imidlertid fått Oslobefolkingen til å våkne. Hvor denne filmen vises kommer publikum for sent til forestillingen eller det er stadig utover i salen så forestillingene stanses. Under forestillingen på Colosseum lørdag den 13 var det en av tilskuerne som ropte «Gud berør Kongen og fedrelandet». Lyset ble slått på. En nazi-dame i salen utpekte for politiet hvem som hadde ropt. Etter forestillingen var det store menneskemasse-utafor som ble spilt av norsk og tysk politi og angivsken ble fraktet hjem i en av politiets biler.

Vi tilrår publikum å unngå mest mulig å komme til strasjoner inne i lokale da det nå er svært politisk i salen ved alle forestillinger. En effektiv blokkade av tysk film og forestillinger med agitasjonsfilmer virker like bra.

Vi har råd til å unnvære noen kinoforestillingen nå den tia som er igjen til vi etter får se de filmer som nasistene ikke tar til å bryrte. Det er ikke ut og de filmene som de store produsentene har lagt siden sist vi fikk god funn til Norge.

Berumsbanen i Oslo skal nå åpne sin forbindelseslinje over Ullernsletta til Røa. I den anledning skulle der holdes invitasjonsfest og liste for anmeldelse til festen var sendt rundt. Det ble straks fulltegnet, men da en av Ullernsletta quislinger tegnet seg på, trakk alle de andre seg.

Norgesnålen som seiges i Sverige

8 JULI 1942

AVANTGARDEN

ØSTFRONTEN

GOEBBELS KANINER

Etter den tunga lange vinteren var det mange av oss som i sommer 1942 så sluttet av krigen, og seier over våre undertrykkere.

En litt nøktern vurdering av tingene måtte nødvendigvis gi et litt mindre optimistisk syn. Naturligvis var det mulig at våre fiender kunne bli beseiret allerede denne sommer, men på den andre siden har det aldri vært klokt å undervurdere den nasistiske krigsmaskinen og den har til idag ikke lidd noe avgjørende nederlag.

Den russiske hovedstyrke klarte imidlertid å trekke seg tilbake til halvøya Chersones hvor det fins sterke befestninger. Russernes heltemotige forsvar av Sebastopol er en lysende bedrift som vil bli stående i verdenshistorien. I måneden har den holdt stand, og det har kostet nasistene et større antall falne enn hele den russiske besetning i festningen.

Nasistene har meldt at storoffensiven på Østfronten endelig er begynt. Hovedangrepet er foreløpig satt i gang på fronten mellom Kursk og Charkov. Veldig mengder av soldater, materiell og fly er satt inn. Russerne har trukket seg en del tilbake, men foreløpig ser det ut til at de holder stand. Nasistene meldte 5 juli at de over en bred front var nådd fram til elva Don. Riktigheten av meldinga er tvilsom, noen bre front er det i det minste ikke tale om da de tyske styrkene er trengt sammen til en relativt smal angrepsfront. Nasistene har allerede hatt meget store tap. Bare en enkelt divisjon, den 338 infanteridivisjon som i all hast var overført fra Øst-Preussen, hadde den første dag etter ankomsten til fronten et tap på 1000 falne og ble de etterfølgende dager nesten utslettet. I et tanksslag som raste ved Kursk i 72 timer mistet nasistene 119 tanks, og i et annet angrep ble hele 170 tanks tilintetgjort.

Tyske tropper gikk likeledes til angrep ved Smolensk, men er slått tilbake. Før nasistene kunne sette i gang sine store operasjoner i år manglet den stoff til en slik virkningsfull propaganda. Det er ennå for tidlig å dømme om utviklinga av den tyske storoffensiven. Man må imidlertid sikkert regne med tysk framgang på enkelte frontavsnitt. Russernes taktikk går ut på å tilføye de angripende tropper så store tap som mulig, men unngå å ta noe avgjørende slag for kraften av motstandernes offensiv er ebbet ut.

Det kan være interessant å minnes nasistenes kommentarer for ett år siden. Den 6 juli: «Russernes tilbaketrekkning er blitt til en hodekulls flukt uten mål. Det hersker fullstendig kaos blandt de russiske tropper.» Den 3 juli: «Den russiske motstand er definitivt brutt.» Den 6 juli: «Russernes tilbaketrekkning er blitt til en hodekulls flukt uten mål.» Det er bra man kjänner etiketten i de tyske kommunikeer.

SEND AVISEN VIDERE TIL PÅLITELIGE FOLK STRAKS DU HAR LEST DEN!

overdrevne og lognaidige beretninger fra disse slag forsøkte dr. Goebbels å blase ny kraft i de tyske soldater og ny begeistring hos den tyske hjemmefronten.

Det norske folket lever like under munningen av Goebbels propagandakaniner. Hele den norske presse er i nasistenes sold, og de fleste er avhengig å få sine nyheter av det de kan lese i avisene.

Vi sturer litt over motgangen om dagen men så kommer Goebbels og frisker på smilet. Denne gang er det oppgavene over de tyske tap på Østfronten det første året.

Tapa er: 271 612 falne og 65 700 savnede. Herav har 88 977 fallt i de 5 måneder vinterkrigen varte. De virkelige tall er sikkert det tidobbelte. Bare i vinter har etter näkterne oppgaver tapt minst 1,5 mill.

Finnenes propaganda er ikke langt etter: Den 22 juni offentliggjorde den finske presse flytapa for ett år: Finnene hadde skutt ned 872 sovjetiske og skadet minst 200–300 andre og tungenet 33 fly til å lande uskaddt.

Selv hadde bare tapt 31 fly. De hadde altså i virkeligheten tjent 2 fly!

Vi for vår del har jo fått æren av å lansere kannibalhistorien.

DE UTENLANDSKSKE ARBEIDERE I TYSKLAND

Den fantastiske mobilisering av den manglede befolkningen til hæren har bevirket at det er meget vanslig å skaffe nødvendig arbeidskraft til krigsindustri i Tyskland. Den beste forstillingen av dette kan man finne i de tyske avisene hvor de store bedrifter dag etter dag averterer etter folk.

Men krigsindustrien må ha tilstrekkelig arbeidskraft, og for å fylle de hull som oppstår når nye tyske arbeidere kastes ut til fronten, blir stadig flere arbeidere «rekvirert» fra andre land. I et av de siste numrene av «Der Deutsche Volkswirt» heter det at «arbeidsreserver fra vennligsinnete okkuperte land» må tilkalle i stadig større utstrekning for å dekke bortgangen. Innsatsen av fremmed arbeidskraft måtte naturligvis med henblikk på å «trygge statens sikkerhet» finne sted i «strenge former».

Nasistene selv oppgir antallet av utenlandske arbeidere idag til å være om lag 2 mill. Det er alt for lavt. For det første har de da ikke regnet med de 1½ mill. krigsfanger — eksklusiv russere — som for en stor del arbeider, og heller ikke er arbeidere fra Elsass, Lothringen, Luxembourg, Eupen, Malmédy, Böhmen-Mähren og Generalguvernementet tatt med. Disse er neslig ikke lenger vanlige utlendinger, men hører direkte til det tyske rike. Antallet av fremmed arbeidskraft kan tryggt settes til 5 mill.

De utenlandske arbeidere eller fanger behandles hoyst forskjellig. Arbeiderne føres kollektivt til arbeidsplassen, der arbeidslederen hilser dem velkommen med opplysningen om at «han ikke kan love dem noen særlig bekvemmeligheter», men at de til gjengjeld kan ha gleden av å framstille krigsmateriell «for den kamp som Tyskland og dets allierte fører». Ved mottakkinga er dessuten fabrikens agitatorkorps til stede. Deres oppgave er stadig å våke over arbeidernes politiske innstilling, og til stadighet å drive nasistisk «opplysningsvirksomhet».

Dette er fra de såkalte «vennligsinnete»-stater, og til disse regnes også Frankrike og Danmark. Pollakker derimot får en helt annen behandling. De bærer på venstre side et gult merke med en violet P. Selv om de betaler 15% av sin usle lønn til sosiale avgifter, nyter de ikke noe som helst godt av det. De har ikke lov til å blande seg med den øvrige befolkning, de kan etter arbeidstid bevege seg fritt innanfor et visst område, men får ikke lov å besøke kafeer eller restauranter. Underholdningen består utsukkende av tyske Ulafrevyer og sendinga av de tyske krigsmeldinger gjennom radio.

Flamleenderne behandles som vennligsinnete. En arbeiderske her har 35 pf. i timen, hvilket blir 16,80 mark i uka. Av disse sendes 6,30 til hjemlandet.

Utlendingene har samme rettigheter og plikter som tyskerne. De betaler de samme skatter, og får de samme avgdrag på lønna. Det vil si at de blir straffet på samme måte for arbeidsforseelser. De risikerer å bli sendt til arbeidsleire og under Gestapos oppsyn lære hva det vil si å bryt den nasistiske arbeidsdisiplinen.

Tyskerne legger stor vekt på at de utenlandske arbeidere sender en del av sin lønn til hjemlandet. Det er god propaganda og medfører ingen onkostninger for tyskerne. Summene avgrenses neslig over clearing. I Danmarks tilfelle t. eks. medfører utbetaling av danske arbeideres fortjeneste bare at det danske tilgodehavende i Tyskland øker, og slik er det også med de andre land.

SVERIGES KVINNER FOR NORGE!

Svenske kvinneorganisasjoner, som tilsammen har ca. 500 000 svenske kvinner som medlemmer har offentliggjort en sympatiutalelse til de norske kvinner:

Fra lang tid tilbake har nordens kvinner vært forent i fortrolig samarbeid. Felles kultur og felles livsoppfatning har bundet oss sammen. Vårt sosiale reformarbeid har gått etter de samme linjer, og den samme humanitære ånd har preget våre konstitusjoner. Vi har bygd vårt samhold på en rettsordning som hadde respekten for individets menneskeverd og frihet som grunnlag. Dette samarbeid er nå blitt brutt, men vår samfølelse lever like sterkt som før. Med en indignasjon som stiger dag for dag følger vi berettelsen om de opprørende handlinger med hvilke man forsøker å bryte det norske folkets frihetsvilde og å knuse dets selvstyre.

Fra oss svenske kvinner er det en bydende plikt a gi uttrykk for det vi føler for deres tro og åndelige frihet, deres rettskultyr og deres hjems ukrenkelighet. Vi beundrer deres ukuelige motstand mot de krefter som vil omskape deres livsforsel, sprengje deres indre samforståelse og berøve dere muligheten a oppsøke deres barn etter egen rettsoppfatning og egne nedarvete idealer.

Vi er overvisset om at den dag kommer da vi i et fritt Norden igjen kan gjennoppta og utdype vårt samarbeid og sta hverandre bi under gjennoppbyggingens dager.

Stockholm i juni 1942.

Uttalelsen er underskrevet av ca. 30 forbund hvorav vi nevner enkelte:

Akademiskt Bildade Kvinnors Förening, Folkpartiets Kvinnoförbund, Kvinni, Kontoriföreningen i Sthlm, Kvinnliga Postföreningen, Kristna Kvinnors Samarbetskommitté, Sthms. Fackliga Centralorganisationens Kvinnosektion, Svenska Barneomsorgsförbundet, Svensk Sjukskötarskoleförförbund, Sveriges Folkskollärarinnoförbund, Sveriges Husmoderföreningars Riksförbund, Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Vita Bandet, Yrkesskinnars Riksförbund.

Våpenlager er oppdaget på Buelandet på Vestlandet. Man settes oppdagelsen i forbindelse med Televågsaka, idet man mener at tyskerne der fant materiale som forte til at flere viktige saker kom fram.

På Buelandet gikk tyskerne fram som i Televåg: svei av hus og deporterte befolkningen. En del av ammunisjonen var i alt høst flyttet til Nordfjord, men ble tatt også her. Det har vært stor sorg og ublykke på Vestlandet. Man har ikke forstått hvordan dette kunne komme fram som var skjedd i dypeste hemmelighet. Enten nå oppdagelsen skyldes materiale i Televåg eller folks uforkrigshet, maner det oss alle til å passe innen på noe slikt.

Fra hosten av vil tran bli rasjonerert. Spesialen vil få 3,5 gr. tran pr. dag, vordende og diegivende modre 4 gr. Ingen voksne vil bli tildelt trana, men de for livens del er av betydning at de ikke blir naivblinde, vil etter skolnad kunne få tildelt noe. Resten av vår store tramproduksjon tar tyskerne.

Fra Polen meldes det at friskarerorsla volser. Lederen for de polske partisane heter Kasimir Sokolinski. Det har ført en rekke skræke partisankamper. Flere tyske jernbanevogner er sprengt i lufta med stort mannefall for tyskerne, dessuten bensinlager, bilparker osv. — Ellers blir det meldt at 1,1 mill. polske arbeidere og fanger nå er tvangssendt til Tyskland. De blir enda dårligere behandlet enn arbeiderne fra de andre hættate land.

Innenriksdepartementets stort planlagte helsetidsskrift som skulle opppta i seg alle eksisterende helseblad, kommer neppe til å se dagens lys. De blad som fikk ordre om å stoppe (bl. a. Den norske Nationalforening mot Tuberkulose) har neslig fått beskjed fra Kulturdepartementet at de skal forsette likevel.

150 av de redere som ikke sitter arrestert ble 15,6 innkalt til Terbogen som holdt en truende tale og forlangte at de «sybilleg» skulle hjemkalle hele den norske handelsflåte. De fikk også utdelt et skriv herom. Fristen for svar ble satt til en uke. Truslene skal ha vært meget alvorlige. Der er nedsatt en komite på fem medlemmer som skal forhandle. Hva som hittil er resultatet vet man ikke.

Allie ikke NS-forlag har 15,6 meldt seg ut av forleggerforeningen p. gr. a. de nye forordningene om forlagsvirksomhet hvor forlagene «muster» i hver selvbestemmesretten. Censuren skal ha rede på bokenes innhold, begynnelse, avslutting, lengde, forfatterens forhold etc. Utmeldelsen kom som svar. Gyldendal som jo har kommissær og NS-styre kunne ikke være med på aksjonen, men sekretarien Fritz von der Lippe som hittil har fungert som direktør i stedet for den fengslede Harald Grieg har sagt opp sin stilling sammen med en del andre funksjonærer. Aschehoug nedlegger all forlagsvirksomhet.

Telemark fylkessykehus er rekvrirert av tyskerne med fullt materiell og sykepleierpersonale. Lægene skal forsøke å skaffe alt materiell på nyt og etablere et sykehus hvis de finner lokale. Situasjonen er temmelig håplos og fortvilet da det fra før er allt for lite plasser på sykehus i Telemark.

Det er utbrutt flekktyfus i en leir med ukrainere ved Boda.

Skipredre Dagfin Paus, formann i Redningsselskapet er blitt arrestert nå nylig. Grunnen er at det merket som hvert år blir solgt til inntekt for redningssaken vanligvis har inneholdt bokstaven N. S. S. R. (Norsk selskap til skipbrudds redning). I år var det to første bokstavene N. S. skylt, og de to siste byttet om, R. S., da foreningen blant folk bestandig betegnes som Redningsselskapet. Men en slik nyordning på eget initiativ var for mye for NS. De skynte seg derfor å sikre den farlige mannen som kunne finne på noe slikt.

Fra hosten av vil tran bli rasjonerert. Spesialen vil få 3,5 gr. tran pr. dag, vordende og diegivende modre 4 gr. Ingen voksne vil bli tildelt trana, men de for livens del er av betydning at de ikke blir naivblinde, vil etter skolnad kunne få tildelt noe. Resten av vår store tramproduksjon tar tyskerne.

Fra Polen meldes det at friskarerorsla volser. Lederen for de polske partisane heter Kasimir Sokolinski. Det har ført en rekke skræke partisankamper. Flere tyske jernbanevogner er sprengt i lufta med stort mannefall for tyskerne, dessuten bensinlager, bilparker osv. — Ellers blir det meldt at 1,1 mill. polske arbeidere og fanger nå er tvangssendt til Tyskland. De blir enda dårligere behandlet enn arbeiderne fra de andre hættate land.

PRESTENE MOT DEN NYE BISKOP

Vi gjengir et brev som alle prestene i Stor-Oslo og prostene i bispedømmet, i alt 310 stk, har sendt til NS-presten Froyland:

Av alt det som i den senere tid har rammet vår norske kirke, er det neppe noe prester og menigheter i Oslo bispedømmet har følt nærliggende og uforståelig enn at De, sokneprest Froyland, har lett Dem utnevne av det nærværende statsstyre til biskop i Oslo bispedømmet.

Da denne Deres utnevnelse og likeså meldingen om Deres ordinasjon nå har stått i avisene, må vi gå ut fra at det virkelig er statsstyrets og Deres egen hensikt å påvinge prester og menigheter i bispedømmet en ny biskop på tvers av alle gjeldende kirkelige lover og orden.

Det kan umulig være ukjent for Dem at prester og menigheter i bispedømmet holder neslig fast ved sin rettlig kalte biskop, dr. Eivind Berggrav, og at Deres villighet til å gå inn i et forhold som biskop Berggrav og rikets øvrige biskoper har måttet bryte som uforenlig troskapen mot Gud og Guds menighet, ikke av oss kan oppfattes anderledes enn som svik og fall. Fra det nærværende statsstyrets side er med dette førelat det endelige og uopprettelige brudd med kirken. Vi ser det som vår plikt nå overan Deres ordinasjon å si Dem dette like ut. Vi vet at det er alvorlig å gjøre det, men vi vet også at det ville være ennå alvorligere å tie med det — og det så meget mere som det gang på gang skjer slike overgrep på kirkiens område fra det statlige myndigheten, og slike henvendelser til presteskaps og menigheten fra Kirkedepartementet som tydelig viser at man på denne side enten ikke kan eller vil forstå hvor dypt alvorlig vi på vår side oppfatter og føler den kirkelige situasjon idag.

De er, sokneprest Froyland, ikke rettelig kalt og vil ikke bli rettelig ordinert. Derfor må De også bli en ensom mann. Hvor De kommer og hvor De søker å gjøre en biskops store og ansvarsfulle gjerning, vil en dyp skygge følge Dem. En rosende uttalelse om Dem av Deres biskop, dr. Eivind Berggrav, var gjengitt i avisene i forbindelse med et intervju med Dem like etter Deres utnevnelse. Denne ros har De nå selv gjort til skamme, og den vil følge Dem.

Vi har sendt Dem dette brev i oppriktig sorg. Vi kan ikke høste Dem velkommen på Deres ordinasjonsdag. Vi ser Dem på den dag ta det endelige farvel med oss.

Oslo, den 24 juni 1942.

På Notterøy forsøkte NS seg nylig med ungdomstjenesten. En del barn til fedre som er i England og som derfor ikke turde demonstrere, møtte opp de to første gangene, men siden møtte ingen. Det ble ikke gjort mer her, men i Tønsberg tok NS hardere i. Da det også her møtte bare en liten prosent forlangte «fylkesføreren» at politimesteren i Tønsberg skulle hente barna med makt. Politimesteren, som forøvrig var medlem av NS, fikk imidlertid betenkneligheter og nektet. Fylkesføreren tilkalt statspoliti fra Oslo og arresterte tre fedre og truet med å sende barna på Bastoy. Det siste er imidlertid ikke skjedd. Politimesteren og dennes fullmekte fikk med dette nok av NS og meldte seg ut.

B10 TIVOLI
NASIFORETAGENDE
MÅ IKKE BESØKES
AV BRA NØRDMMENN!

LÆGENES STILLING

3

Lægestanden har ikke vært videre i ramperlyset nå i vår. Dette skyldes først og fremst den sterke og klare holdning lægene inntok sommeren 1941 i både Gjessingsaka og da de fleste læger meldte seg ut av lægeforeningen etter at denne fikk avsatt sitt styre, fengslet sin generalsekretær og der ble innsatt en kommisær. Dertil har lægenes heit systematisk blokert de lægestillingen hvor den best kvalifiserte ikke fikk stillingen fordi han ikke var politisk ønskelig. Den ene utdannelsesstilling etter den andre ble stående tom på sykehuse, og myndighetene kom til slutt i den kaotiske tvangssituasjon at de måtte forby læger å reise fra stillinger når ansettelsesstida var omme, og læger som ikke var i stillingen ble forbudt å ta disse når de måtte forlate en annen offentlig stilling. Dette forbud var naturligvis et fullgyldig uttrykk for at NS hadde rotet seg inn i ei floke som de ikke var i stand til å komme ut av.

Forraderen, overlæge Christensen har selv i en artikkel i «Tidsskriftet for Den norske Lægeforening» (nr. 11, 1942) gitt den beste oversikt over stillingen. Den heter det bla.: «I tida etter 17 juni meldte en stor majoritet av foreningens medlemmer seg ut. De aller fleste utmeldelser kom i tida like etter 1 juni ifor, men også i år har det vært en rekke utmeldelser.

3

Det siste standpunkt står kanskje i best samforståelse med det standpunkt lægene før har tatt: Med NS-myndighetene samarbeide vi ikke mer enn det som er engang nødvendig for helseforholdene, og selv da med en bestemt fedrelandssinnet holdning.

A appellere til NS-myndighetene for å unngå individuelle plager er dårlig politikk. Historien med skjemaene er i og for seg betydningslos. Vi vet at lægene vil reagere entydig hvis forordningen om den sivile tjenesteplikten blir åpenbart politisk misbrukt. Tidspunktet for aksjonen kommer da, og ikke nå, og vi vet at lægene vil samle all sin styrke og offervilje, slik de hittil har vist meget intint.

3

Siden juni 1941 har forbundets tidsskrift vært systematisk boykottet. Redaksjonen har ikke mottatt et eneste manuskript av læger som har meldt seg ut.

Christensen nevner videre at da man for lange at stoff skulle utleveres fra tidsskriftet som tydelig viser at man på denne side enten ikke kan eller vil forstå hvor dypt alvorlig vi på vår side oppfatter og føler den kirkelige situasjon idag.

3

De er, sokneprest Froyland, ikke rettelig kalt og vil ikke bli rettelig ordinert. Derfor må De også bli en ensom mann. Hvor De kommer og hvor De søker å gjøre en biskops store og ansvarsfulle gjerning, vil en dyp skygge følge Dem. Denne forordning skapte en litt vanskelig situasjon for lægene. De tok her det standpunkt at de måtte bøye seg. Dette skyldtes først og fremst hensyn til befolkningen som jo ikke kan for at de blir utkommandert til arbeid.

Spørsmålet har imidlertid en annen side.

3

Lægeforbundet som er nasifisert foretar selv-sagt ikke noen saklig utplukking til disse arbeider, men foretar et reft politisk utvalg. Det vil i første rekke ramme de av lægene som har vært lengst framme i fronten, og kommet i direkte konflikt med quislingene.

3

I midten av juni ble en dristig rømming gjennomført i Kr. sand. En ingenier var blitt arrestert. I fengslet fikk han blindarmebetennelse og ble lagt på sykehuse. Da han den 7. dagen begynte å gå opp igjen, ble kontrollen som satt vakt over ham kalt til telefonen for å snakke med politimesteren. Samtalen varte meget lang tid, men til slutt fikk kontrollen beskjed om at «Nå kan De gå opp til fangen. Deres igjen». Men da kontrollen kom tilbake til sykesengen var ingen mer vekk.

3

Det er siden blitt konstatert at han hoppet ut av sykehussinduet. Nedenfor hadde det stått en tysk bil med to tyske offiserer som hadde tatt ham med seg. Bilen ble senere funnet på bygga hvor de tyske offiserne turbalt lå forlaid. Ingenierens kone og barn var også vekk.

3

Det ble et kolossal oppsryt i Kr. sand. Alle bilister ble stoppet og veiene ble sperret.

CHURCHILL'S TALE I UNDERHUSET
2. juni.

Møgningen i Egypt har vakt sterk uro i landet, men på den andre siden har det bidratt til å koncentrere hele nasjonens styrke mot den ene oppgaven: å samle alle krefter for å vinne krigen.

I Underhuset har det vært en lengre diskusjon om årsaken til møgningen i Egypt. Det var også satt fram mistillitsvotum til regjeringa og den høyere militære ledelsen. Mistillitsvotum ble imidlertid nedstemt med 475 mot 25 stemmer.

Churchill holdt en lengre tale. Han sa at selv om stillingen i Egypt var alvorlig, hadde de alliertes stilling siden krigens begynnelse bedret seg betraktelig. Stillingen i Middelhavet er øyeblikket vanskelig og det er ikke idag mulig for meg å gi noen redegjørelse for stillingen, men ett er sikkert: kampene er ennå ikke slutt. Han hadde heller ikke hørt til å gi noen opplysninger om de forsterkningene som er kommet etter de som er underveis, bortsett fra at de er betydelige. Churchill omtalte videre det heltemotige forsvar av Malta. En stand hadde Malta bare et forsvar av et par dusin jagerfly, men idag har den en flystyrke som er mange ganger større og meget sterkt.

Churchill framhevede videre at trass i nederlaget i Libya og de økte tonnasjeput i Atlanterhavet er allikevel stillingen gunstigere nå enn ved arsskiftet. Det er mange som tror på fred i 1942. Til dem kan jeg si, sa premieministeren, at jeg aldri har hatt den oppfatning at krigens blitt kortvarig. Jeg tror heller det vil bli en lang krig.

Han kom videre inn på USAs betydning. I år har Statene bygd 4 ganger så mye tonnasje som England, neste år vil de bygge 8–10 ganger så mye. Til slutt nevnte han forbedringene i stillingen i det fjerne Østen, og uttalte at balansen i skipsfarten i Stillehavet er avgjort gatt i de alliertes favor. Dette skyldes den amerikanske marines og det amerikanske flyvåpens innsats.

Tyskerne har nå fått smaken også på hvalkjott. 3 fullstede jernbanevogner som forleden kom til Oslo ble beslaglagt.

FISKENÆRINGA

Vært handelsdepartementet i London har opprettet 2 komiteer for å forberede opphjelpen av vår fiskernærings etter krigens. Vi husker vanskene for fiskerbefolknings etter forrige krig trass i at man da i løpet av krigens hadde fått fornyet og modernisert en stor del av flaten. Sammenligner vi med i dag så forstår vi hvor langt større vanskene blir denne gangen.

Under kampene i Norge gikk en del av flaten tapt, tyskerruer har rekvisert over 500 av de beste fiskostene og et stort antall har frivillig dradd fra landet for å hjelpe våre frie styrker. Redskapene er for mange alt nøytralitet utslett og fornying er det ikke tatt om.

Var fiskeforeningsindustri har foreløpig ikke fått så stor materiell skade selv om det på fiskefabrikene er installert tysk maskiner som er lite tidmessig. For øyeblikket arbeider imidlertid fabrikene omrent utehukkende for tyskerne og er for en stor del overtatt av tyske selskaper. Den saka er imidlertid enkel å løse etter krigens idet alle tyske interessene da automatiske skal kobles ut.

Trass i alle vanskene idag med dårlig redskap og lite olje, går en meget stor del av flaten ut. Dels er det direkte trusler fra tys-

SLAGET OM EGYPT

Efter at kampene i Libyen første omgang tilsynelatende gikk i britenes favor, har det siden lyktes aksetroppene å gjennomføre en rekke vellykte aksjoner.

Det er neppe tvil om at det i dette tilfelle har vært aksetroppenes militære taktil som har gjort utslaget. Beaverbrook uttalte i Underhuset at britene minst hadde hatt like mange tanks som tyskerne og italienerne og at heller ikke Englands forsyringer til Sovjetunionen hadde hatt noe å si for forsendelsen til Libya. Imidlertid er det mulig at aksetroppenes materiell har vært bedre egnet til ørkenkrigen.

Det som er skjedd nede i Egypt er bare en fortsettelse av en gammel historie. Nasistenes taktikk har igjen gått ut på å kaste hele sin styrke inn med en gang, uten hensyn til tap av menneskeliv eller troppevis tilstand. På den måten ble Tobruk tatt. Med en nesten vanvittig brutalitet ble italienerne og tyskerne tvunget gjennom de sterke befestningsverker. Men de klarte det, og ved den hurtige seire ble tapene relativt mindre enn en skrittvis.

Tyskernes metode i Egypt har hele tida vært å kaste inn hele sin styrke. Et nederlag for dem ville ha vært overordentlig farlig, d. de sannsynligvis nepp har noen reserve i bakborda. De britiske tropper blir på sin side satt inn med atskillig større forsiktighet, os. Det ville sikkert være utenkelig for den britiske ledelsen i Egypt ikke bestandig å ha ganske store reserver i bakborda. På den måten har sannsynligvis britene, selv om de i sum var like sterke som motstanderen, sikret vært underlegen i antall i selve den første frontlinjen.

Tyskernes driftige taktikk har gitt dem en rekke seire, men de har ikke klart å knuse britenes armé. Det er vel neppe sannsynlig at aksetroppene vil klare å række mye lenger fram i denne omgang. Hva som skjer siden vet man ikke, men det kan tenkes at Rommelenne gang har tatt lit for store sjangser.

De siste meldingerne gar ut på at framrykkinga er stanset. Den britiske 8 armé har også gatt til kraftige motangrep og på enkelte punkter drevet aksemaktene tilbake.

DET FJERNE ØSTEN

Det har ikke funnet sted noen særlig begivenheter i det fjerne Østen siden de to store sjøslaga ved Koralhavet og ved Midwayøyene. (I det siste er det siden meldt at hele 4 japanske hangarfartøyer ble senket og at japanerne i alt hadde et tap på mindst 15 000 mann.) Heller ikke i Kina har det lykkes japanerne å trenge seg videre fram. Dette gjelder såvel stillingen i Burma som i selve Kina.

I den siste tida er det imidlertid skjedd ganske viktige omgrupperinger av de japanske styrker. Det er mulig Japan har lett seg overtales av Berlin til å støtte aksjen mere direkte, og dette kan bare skje gjennom et angrep på Sovjetunionen. Det er også i det siste meldt om kraftige japanske troppekonvensjoner langs den sibirske grensen.

«Politimesteren» i Sarpsborg har ifølge en forretningsmann 5000 kr. i mulkt for «fornærrende uttalelsjer om NS». I sakene anledning har han gitt et lengre intervju i pressen, hvorav vi gjengir siste avsnitt, hentet fra Sørp 13 juni. Kommentare forsvig er overflodig.

I skjerpende retning er det imidlertid flere omstendigheter å anføre. Av disse nevner jeg at mannen, som har et pent hjem, ikke har innbuett tyske soldater til seg som gjester. Man må selv sagt ikke glemme, at den tyske soldat, der forsvarer vårt fedreland mot en ruinerende invasjon av asiater og Europa, fientlige englendere, etter mitt syn har et berettiget moralisk krav på å få adgang til i vanke i de norske hjem som de beskytter. Når forretningsmannen altså har forholdt seg til en tysk soldat er det følgelig grunn til å se på ham med mistanken skjerpere blikk. I betrakning av at han ikke er NS-mann, må han selv sagt mistenkes for å kunne nære statsfientlige interesser. Unde enhver omstendighet tyder hans manglende interesse for den tyske soldat og den forholdsvis kjølighet overfor NS på en like gyldigheit overfor fedrelandets interesser, som ikke kan være av det gode.

Til slutt vil jeg, i tilknytting til nærværendet sak nevne — uttaler politimester Holtzog — at det dessverre hender, at NS-folk blir utsatt for større og mindre krenkelser, som ikke kommer til politiets kunnskap og som det av den grunn ikke blir grepet inn overfor. Dette forhold må det nå være slutt på. Det er sikkert ikke Førerenes mening, at de som kjemper hans sak skal finne seg i allehånd krenkelser fra unasioale elementer, selv om disse befinner seg høyt opp på den såkalt sosiale rangstige. Jeg har aldri hørt Føreren uttale, at NS-fieder med god økonomi skulle beskyttet for å tare fram i sin ondskap. Tvert om: Rikdom forplikter. NS er idag sterkt nok til å kunne bindes an med et hvilken som helst fiende av staten og de er ingen grunn til å utsette til morgendagen den kamp som vi kan ta opp og seire idag.

Kirkedepartementet har forsøkt å Kristent Samråd, en organisasjon som ble opprettet høsten 1940, til å mekle i kirkekonflikten, men har fått et avvisende svart. Kirkedepartementet har forsøkt å Meklingsforslaget var utarbeidd av nasbiskopen Kvasnes i Stavanger. Meningen var at biskop Berggrav skulle tildeles et professorat i teologi ved Universitetet, at biskop Maroni skulle gi avskjed i nære forbindelse med den nye professoren, og at biskop Fleischer, Hille, Krohn Hansen og Skagestad skulle gjeninntas i sine embeter. Dessuten skulle de fengslete prester slippe ut.

Meklingsforslaget var utarbeidd av nasbiskopen Kvasnes i Stavanger. Meningen var at biskop Berggrav skulle tildeles et professorat i teologi ved Universitetet, at biskop Maroni skulle gi avskjed i nære forbindelse med den nye professoren, og at biskop Fleischer, Hille, Krohn Hansen og Skagestad skulle gjeninntas i sine embeter. Dessuten skulle de fengslete prester slippe ut.

23 JULI 1942

AVANTGARDEN

6 AUG. 1942 1246

Mappe 20
Ekspl. 23/1
Årg. 1942
O. V.
fr.

SVERIGE OG UBÅTENE

ØSTFRONTEN

Don flyter rød av tyskernes blod.

Likesom de øvrige enheter innafor den russiske forsvarsmakten har den røde flåten under krigen hittil gjort en førsteklasses innsats. Særlig gjelder dette Østersjøflåten. Trass i at denne nå siden ifjor høst har ligget klemt inne ved Kronstad like under munningen av de finske og tyske kanoner, og like i de fientlige flys aktionsområde har det lykkes å holde flåten som blant annet består av to slagskip, intakt. Den har meget virkningsfullt deltatt i kampene, og når Leningrad har klart å holdt stand skyldes det ikke minst de russiske matrosene.

I begynnelsen av juli lyktes det russiske ubåter å trenge seg gjennom de finsk-tyske minesperring og ut i Østersjøen. Sannsynligvis har dette skjedd utenfor nasistene har klart å observere det. Riktig nok sendte finnene ut et kommunike etter at ubåtfaren i Østersjøen var blitt et faktum, og lang tid etter at ubåtene var kommet ut, et kommunike hvor det ble meldt at et meget stort antall russiske ubåter var senket under forsøk på å trenge ut. Da lognen etter tidligere erfaringer er utsjonert i Finnland kan man med sikkerhet gå ut fra at disse meldinger er falske, især etter den kjennsgjerning at «massesenkninga» av ubåter først ble meldt en uke, muligens to uker etter at ubåtene var sluppet gjennom.

De russiske ubåter sammen med britiske flys minelegging spretter en tid faktisk trafikken mellom Finnland og Tyskland. En rekke båter ble senket, og blant annet ble fergetorpedoen mellom Sverige og Tyskland over Trälleborg innstilt.

Imidlertid fikk de russiske ubåter også konsekvenser for den svenske skipsfart. Flere svenske båter innafor svensk territorialfarvann ble torpedert, og det ble funnet rester av torpedoer som skulle være russiske.

Og med dette kom hele den del av de svenska politikere og svenska aviser som tydelig har vist sin beundring for Nazi-Tyskland i voldsom harsk. Man forsøkte igjen å stive opp den sovjetfientlige innstilling blant det svenska folk, en innstilling som den siste tida var blitt betraktelig positivere, først og fremst for dets innsats mot nasistene.

Det russiske telegrambyrå Tass dementerer kategorisk at senkingene var blitt foretatt av russiske ubåter, men også senere ble det foretatt senkinger av ubåter som nesten demonstrativt tydelig viste seg fram for de foretaktorpederingen.

Det er mulig at russiske ubåter i et enkelt tilfelle har kunnet senke et svensk skip. En slik mulighet er selv sagt ikke utelukket. Men å påstå at de gjentatte senkingene skyldes russiske ubåter, det kan bare skyldes godtroenhet eller politisk beregning.

I samme øyeblikk russiske ubåter viste seg i Østersjøen burde den svenske regjering ha visst: nå blir svenske båter senket, da Tyskland selv sagt øyeblikkelig ville nyte denne

over, i retning mot Rostov ved utslopet av Don. Områdene byr ikke på noen naturlige forsvarsmuligheter, og russerne valgte å trekke seg tilbake, mens de stadig forsøkte å tilføye fienden så store tap som mulig. Nasistene måtte kjempe om hver by, hver landsby, og russerne dro seg tilbake i full orden. Samtidig ble sterke partisangrupper etterlatte. Og over alt lå det små «selvmordsgrupper» igjen utsyrt med alle slag antitanks våpen, og tilføyet nasistene overordentlig store tap.

Nasistene klarte å trenge seg inn i det viktige industriområdet som ligger nord for Rostov, og erovert en rekke viktige industribyer, bl. a. Bogutschar og Milerevo, og har etter eget utsagn klart å trenge en kile inn mot Don like øst for Rostov. Klarer nasistene å utbygge denne kile, vil det si at de russiske styrker omkring Rostov er avskåret fra den russiske hovedarmé vest. Imidlertid har de ryggen fri og vil kunne trekke seg tilbake over Don.

Den tyske framrykking har vært kraftig, og de har besatt viktige områder. Men med den intense forberede som nasistene har drevet i hele vinter, måtte man også vente at de ville gå en del fram. Men det kan i alle tilfelle slå fast at de ikke har oppnådd noen avgjørende seir. Russerne risikerer ikke ennå noe avgjørende slag, og de russiske styrkene er framleis intakt. Begge parter har lidt store tap, men nasistene har sikkert måttet betale mest. Det russiske kommunike for 14 juli sier til dømes at nasistene i de ti første dager i kampen om Voronesj hadde tap 35 000 mann i falne og 167 tanks. I et spesielt kommunike sendt ut 17 juli gir russerne et overslag over begge parters tap i de to månedene mellom 15 mai og 15 juli, og som altså også omfatter kampene ved Charkov og Sevastopol: 900 000 russiske er drept, såret eller tatt til fange, 2000 russiske kanoner mot omrent like mange russiske, 2900 russiske tanks mot 940 russiske, og hele 3000 fly mot 1350 russiske.

Nasistene forbøyer ved Østfronten, men framleis har de en meget sterkt slagkraft. Nasistene skal ha samlet ca. 50 infanteridivisjoner eller betraktelig over 1 mill. mann i offensiven i syd, videre henimot 6000 tanks (eller halvparten av hele de tyske panserstyrker) foruten en rekke motoriserte avdelinger. Russerne hevder at tyskerne benytter 3000 fly mot 6500 forstelinjefly (kampfly).

Nasistene forbøyer ved Østfronten, men framleis har de en meget sterkt slagkraft. Nasistene skal ha samlet ca. 50 infanteridivisjoner eller betraktelig over 1 mill. mann i offensiven i syd, videre henimot 6000 tanks (eller halvparten av hele de tyske panserstyrker) foruten en rekke motoriserte avdelinger. Russerne hevder at tyskerne benytter 3000 fly mot 6500 forstelinjefly (kampfly).

Atter er en nordmann død i tysk konsernasjonsleir. Olaf Kullmann er det denne gang. Han var en kjemper som levde og døde for fredens sak.

SOVIETUNIONENS KAMP

Den 6 juli holdt den sydafrikanske leytant Pitts over London radio et foredrag om en reise i Sovjetunionen, hvorav vi gjengir et sammendrag:

Det var først og fremst den storartete moralen blant befolkningen som hadde gjort inntrykk på Pitts. Han hadde det bestemte inntrykk at hvert enkelt individ følte at bare den maksimale ytelse i landets kamp mot overfallsmennene var tilstrekkelig. Han festet seg videre ved at den røde armeen var overrasket godt utstyrt både i materiell og åndelig henseende. De russiske soldater rådde over noderne våpen av høy kvalitet og deres tekniske dyktighet sikret en fullkommen utnytting av våpna. Troppe og sivilbefolkningen hadde alle en urokkelig seierstro. Ingen tenkte på sin personlige sikkerhet. Hver soldat oppfattet det som sin oppgave å tilintetgjøre flest mulig fiender selv om det skulle koste ham hans eget liv.

Også kvinnenes innsats var strålende. Pitts stilte på kvinner i alle mulige yrker: som sjøfolk, ingeniører osv. Kvinnene arbeidet med glod og begeistring i rustningsindustrien. De skydde ingen farer. De rokset sitt kall som lager og sykepleiersker like i nærheten av frontlinjen. De fortsatte arbeidet sitt i fabrikker som var truet av fienden. Kvinnene som oppholdt seg nær fronten var gjerne forsynt med våpen. Det betyddet ikke at de direkte tok del i kampen, våpna skulle sikre dem personlig. Den russiske kvinne er redd for å bli tatt til fange, da heller hva som helst annet. Pitts fortalte om en ung russerinne som han hadde truffet og som arbeidet ikke ved frontlinjen. Hun fortalte at hun hadde 14 patroner til sin revolver: de 13 var beregnet på tyskere og den 14 var tiltenkt henne selv.

Etter to måneder opphold forlot Pitts Sovjet samveldet med vemoed. Han hadde lært å sette pris på folket og landet. Det var et hardt arbeidende, fredelig og lykkelig folk som var blitt utsatt for et overfall og midlertidig forstyrret av krigen.

NS OVERTAR LEIEBOERORGANISASJONEN

Hovedstyret i Den kommunale Leieboerorganisasjonen er avsatt.

Som nytt styre er oppnevnt: Anton Bjerkval, Maridalen 59, ikke kommunal leieboer. Leif Grøn, Ole Bulls gate 13 og Gudbjørg Matre, Foustadgata 41. Det advarer særlig mot Leif Grøn som ynder å oppdre som 100% - Jossing.

Kere, og skjot den mannlige befolkning i to landsbyer og brant husa. I Polen er i alt 400 000 jøder myrdet, det reises galjer på offentlige torg og skolebarna vinges til å se på økskusjonene. Det blir også meldt at polske jøder er blitt bruk til eksperimenter med gas, og at i et enkelt tilfelle 1000 stk. ble myrdet på denne måte. Og behandlingen av den russiske befolkning i de besatte områder i Sovjetunionen ikke beskrives. Behandlinga av de russiske krigsfanger kjennes vi til beg i Norge.

Det er en uhyggelig regning som skal legges fram for den tyske nasjon etter krigen. Og regninga skal betales, betales av de umennesker som har begått redslene.

DE NORDTYSKE BYER

— Er flya borte?
— Ja, og byen også.

STATSMINISTER NYGAARDSVOLD TILBAKE TIL LONDON FRA USA.

London 10 juli. Statsminister Nygaardsvold som har vært på en lengre reise i USA, er nå kommet tilbake til London, og har gitt en rekke uttalelser til pressen.

«Hensikten med min reise» uttalte Statsministeren, «har vært å stimulere krigssatsen blant norskamerikanere i Statene. Jeg opplevde å se at samfølelsen blant disse var om mulig sterkere nå enn før.»

Statsministeren uttalte at han i de norske distrikter hadde talt inntil fire ganger om dagen for forsamlinger med opp til 6000 tilhørere.

I et stort fagforeningsmøte i det midtre Vesten hadde representanter for de forskjellige fagforbund reist seg opp og høytidelig lovet i en ennå høyere grad å øke krigsproduksjonen.

Nygaardsvold hadde vært imponert over

den fabelaktige krigsproduksjon på Vestkysten. Man drev nå underhandling med den amerikanske regjering om å overta en del av nybygginga, likesom man nå overtok en del av den britiske. Norge har tapt 300 skip og det er rimelig at de også får en viss andel av nybygginga. De norske tapa har imidlertid relativt ikke vært større etter Norges inntreden i krigen enn de var før. Tapa av menneskeliv var heldigvis forholdsvis små, takket være den norske sjømanns snarrådighet og det førsteklasses redningsmateriell som de norske båter er utstyrt med.

Nygaardsvold uttalte seg videre svært anerkjennende om utdannelsen av norske kanonskyttene i Canada. For kort tid siden hadde et norsk skip utenfor Canada senket en tysk ubåt med tre fulltrefgere.

Statsministeren hadde selvlagt benyttet en god del av sin tid blant norske sjøfolk. Han roste den gode stemminga blant dem, det var ikke en mislyd å høre, og alle var beredt til å yte sitt beste. Han hadde også besøkt de norske sykehuse og hvilehjem for sjøfolk.

Til slutt kom statsminister Nygaardsvold inn på nasjonenes voldsåd ved Televåg og Bulandet ved Bergen.

«Jeg kan ikke forstå det tankegang og innstilling som ligger til grunn for disse handlinger. Nasjonene oppnar ikke å skape redsel ved slike handlinger, det gjør bare det norske folk mere innbitte besluttosomme på å befri seg fra sine undertrykkere.»

Det nye selskapet er en lysning — det vil bli ennå lettere for publikum å skille ut tysk film.

En skulle tro at tyskerne la seg riktig i sela for å skape et så inngrødt hat mot seg som mulig. Norske bryggearbeidere er ofte vitne til den mest barbariske behandling av russiske krigsfanger som kommer til norske byer. Vi får stadig beretninger om denne mishandlingen av våre fangne allierte soldater som t. eks. ved en transport til Oslo først i juli. Ved landgangen måtte fangene vrenge lommene og ble grundig visert. Hvis det ble funnet så mye som en sigarettsstomp på en av dem, måtte han kle seg naken og legge seg på brygga. Her ble han slått med en planke. Etterpå ble fangene stuet sammen i godsvogner med gitter og piggtår for vinduene. Tyskerne oppnått ett eneste med sitt barbri, de legger grunnen til et like sammenbitt hat hos oss norske mot nasjonene som det de russiske soldatene nå gjennom sin innsats i krigen viser at de har overfor disse barbariske overfallsmennene.

Etter at nasjonene fikk plasert «veggelusmerket» på trikkebillettene og klippekortene i Oslo er gatene strødd med brukte billetter hvor merket er revet ut.

Tyskerne er meget irritert over dette og innen sporveis ledelse drøftes det nå om det lar seg gjennomføre at billettene leveres ved avstigningen, eller om man i motsatt fall må gå tilbake til de billetter og de kort vi hadde før.

Tyskerne henter daglig store mengder nye poteter direkte fra gårda i Østfold. Vi ser hva vi har i vente til høsten.

Blokaden av tysk film er meget effektiv. Tyskerne later til å være av den oppfatning at det er de norske filmbyrkene som ikke legger seg nok i sela. Forleden kom derfor 3 av Tysklands øverste filmfolk med fly til Oslo og gjorde de nødvendige forberedelser for opprettelse av et tysk utleiebyrå — As Ufafilm. Den største vansken hittil for det nye selskapet er at ingen norske fagfolk i filmbransjen har lett seg lokke av de glimrende tilbuda.

Det nye selskapet er en lysning — det vil bli ennå lettere for publikum å skille ut tysk film.

30 JULI 1942

AVANTGARDEN

De skandinaviske landa stilling.

Den norske avis i London «Norsk Tidend» behandlet den 17 juli i en artikkel Norges politiske stilling etter krigen, og forholdet til de andre nordiske land. Den skriver bla.:

«Innafør visse kretser i Sverige syns man for tida oppatt av tanken Nordens Forente Stater. Så vidt en forstår dreier det seg om retninger. Den ene ivrer for et statsforbund mellom de nordiske stater med felles utenrikspolitikk og forsvarspolitikk. Den andre

mere vidtgående vil ha en forbundsstat med

felles regjering og felles folkrepresentasjon.

Vi kjenner ikke til hvor dyptgående disse

retninger er i dagens Sverige, men vi går

ut fra at de ikke representeres av ansvarlige

kretser. Man måtte kjenne det norske folk

og dets historie därlig hvis man trodde at

det på fredene dag vil oppgi den frihet og

selvstendighet som det kjempet for fra 1905

og som det nå ofrer sitt liv for å vinne tilbake.

For oss er det naturlig å soke og sikre oss med regionale avtaler med de makter som er våre allierte idag. Vårt mål er å gjennomføre et universell folkeforbund som skal håndheve sikkerheten og opprettholdelsen av de regionale avtaler. Vi ser det som vårt foreløpige mål bindende og forpliktende militæravtaler om forsvaret av det nordlige Atlanterhavet. Vi ser det også som et viktig mål å være bundelet og brua mellom de forente nasjonene og Sovjetunionen.»

Dr. Arne Ording behandlet også spørsmålet i en utsendelse i radioen hvor han bl. a. sa:

«Vi ønsker forståelse og samarbeid med

våre frendefolk, men yi er motstandere av

en nordisk isolasjon. Årsaka er uten videre

klare når de gjelder det økonomiske samarbeid etter krigen. Alle de nordiske land er

avhengig av verdensmarkene. Dette utelukker ikke nordisk samarbeid, men det utelukker

en nordisk isolasjon.

Fra norsk hold har man reist tanken om et organisert samarbeid mellom de vestlige demokratier, de såkalte Atlanterhavsmakter. Det er ennå for tidlig å uttale seg om for-

Men dette samarbeid vil være mest viktig i tida like etter fredsslutningen, fordi det da skal skapes et grunnlag for en virkelig fred. Og da først og fremst ved utbyggingen av et folkeforbund, som ikke skal ha stort annet felles med det gamle enn navnet. Derefter blir Norges oppgave å bidra til å bygge ut dette så sterkt som mulig, og å gjøre det til et virkelig redskap i folkenes interesse.

Overrettssakta Ragnar Solheim er meldt død i tysk fengsel. To andre norske, hvorav den ene en kvinne, er også avgjett ved døden.

Tre nye martyrer som er pint ihjel av Gestapo.

Send avis videre med en gang du har lest den!

Kampene ved Don.

Nasjonene har framleis framgang på Østfronten men det er neppe tvil om at russerne i store trekk mestrer situasjonen. Hovedstyrken av de tyske armeen som støtte fram fra Charkov og til Voronesj bayde sydover og forsøkte å omringe store deler av den russiske armé.

De er kommet fram til Don vest for Rostov og har nådd at byen er intatt.

Russerne har klart å vri seg unna knipe-tanga under voldsomme kamper. Ennå finnes det ene russiske styrker igjen i byer nord for Rostov, men det er tropper som russerne har lagt igjen for å forsvare disse steder til det siste, og det vil koste tyskerne voldsomme tap å beseire disse. En ber imidlertid være forberedt på de vanlige fantastiske tyske seiersmeldinger når det lykkes nasjonene å rense disse strok.

Russerne har dementert at Rostov er falt. Så sent som mandag 27 juli, 3 dager etter at tyskerne meldte om at byen var falt, var byen fortsatt på russiske hender. Nasjonene sette inn med voldsomme tanksangrep og har brutt seg gjennom på ett sted og kappet raser i byens forsteder.

Vest for Rostov raser kampene ved byene Novotsjerkassk og Zymiansk, den siste 200 km NØ for Rostov. Tyskerne har forsøkt å sette over Don, og det har også ene steder lykkes dem å få dannet «bruhoder». Russerne har imidlertid klart å kaste fienden tilbake.

Ved Voronesj er stillingen kritisert for nasjonene. Russerne har trengt tyskerne tilbake så de har bare en av de fire overganger over Don igjen. Tyskerne kaster stadig inn nye tropper for å holde stillingene, men blir stadiig trengt tettere sammen. Kampene pågår nå på begge sider av Don, idet russerne har klart å sette seg fast på vestsida av Don igjen, like nord for Voronesj.

Like sør for Moskva, ved Briansk, har russerne trengt seg en del fram, og gjenerobret en del stillinger fra nasjonene. 27 juli meldte russerne at 10 tyske motoriserte divisjon var delvis tilintetgjort, og at tyskerne etterlot seg et stort antall døde og sårete på slagmarka.

Russiske bombfly har flere ganger rettet angrep på Østpreussen og voldt stor skade særlig i Königsberg.

Og ikke bare i de seirende nasjonenes interesse — skal det bli et nytt forbund av de seirende slik som etter forrige verdenskrig, skal de fattige ha takk.

Norges oppgave vil være å soke samarbeid med de land som mest fullstendig og mest ærlig gar inn for dette internasjonale samarbeid. Og ikke bare gar inn for dette utad, men også i følge sin egen statslige oppbygging kan garantiere den økonomiske likevekt innanfor sitt eget folk.

Og først da kan det bli tale om noen nordisk blokk, hvis også de øvrige nordiske land er villige til å ta del i dette arbeid.

Dr. GOEBBELS skriver i «Das Reich»: Ingen tysk soldat vender hjem fra Østfronten som kommunist.
Kanskje enkene blir det.

KRIGEN I JUGOSLAVIA

«Rensningsoperasjoner mot kommunistbønder, terrorister og røverhorder» har pågått på jugoslavisk territorium uavbrutt siden i fjor sommer. Sannheta er at det rår en åpen krigstilstand på Balkan. Serbernes «usynlige armé» er vokst fra 30 000 til 150 000 mann. Friskare opererer også i Hellas, på Kreta, i Albania og Karpato-Ukraina, og en bølgje av sabotasjehandlinger går over samtlige Balkanområder.

Balkan binder betydelige aksestyrker. Serbia har en tysk okkupasjonsstyrke på syddivisjoner, hvortil kommer ungarske og bulgarske tropper. Det hevdes at tyskerne har vært nødt til å trekke vissle enheter tilbake fra Østfronten for å sette dem inn mot serberne. I Kroatia står det minst syv italienske divisjoner, i Hellas mellom femten og atten. Alt i alt binder Balkan 30–35 aksedivisjoner. Hertil kommer at partisankrigene og sabotasjeksomheten har ødelagt en stor del av industrien og transportmidlene slik at eksporten av matvarer og råstoffe til Tyskland antas å være mindre enn for krigen.

Da Jugoslavia ble angrepet ifjor vår, sto 1,2 million mann under våpen. Av dem ble 750 000 demobilisert. Resten klarte å skjule sitt utstyr. En god del unndro seg kapitulasjonen ved å dra til fjells. I fjelltraktene sydvest for Belgrad organiserte davaerende oberst i generalstabben, nå øverstkommanderende for de frie jugoslaviske styrker og krigsminister i den forøvrig landflyktige regjering, Drasja Mihailovitsj sine usynlige divisjoner. De var fullt utrustet med lette våpen, mitraljøser og feltkanoner. Ved årsskiftet begynte de også å operere med motoriserte enheter — og med et eget lite flyvåpen. Noen jagerfly var blitt reddet ved okkupasjonen, siden sendte russerne lette bombefly, og forsyninger av forskjellig art er kommet ganske regelmessig fra Kairo.

Mihailovitsj kan støtte seg på en bred folkelig tilslutning. Tsjetnik-bevegelsen som etter hvert er smeltet sammen med den nye sydsvlaviske armé, bærer opp av intellektuelle. Blant friskareførerne finner en forhenværende statsråder, deputerte og til og med prester. Kommunistene opererer opprinnelig med egne «folkearme». Siden ifjor høst er også de underlagt den felles overkommando. Bondene saboterer okkupasjonsmakta leveringsbestemmelser, men skaffer forsyninger til sine landsmenn i skogene. Kvinner og skoglegger er med som speidere, budbarere og våpensmuglere. I tilitt til befolkningens offervilje ble det for noen måneder siden lagt opp et forsvarsplan for de jugoslaviske stridskrefter. Det skal betales tilbake etter landets frigjøring.

Serbias Pétain, general Milan Neditsj, har forgyves bønnfalt «dem i skogene» om å kapitulere. Etter at endog regelrette våpenstillstandsforhandlinger ble uten resultat, ble alle deltakere i den fortsatte kampen erklært fredløse. Strida antok meget blodige former. Belgrad og andre okkupasjonsentra ble blottet fett som det var, bruer sprengt og telegraf- og telefonlinjer kuttet. Jernbanelinjene ble utsatt for stadige overfall, slik at viktige transporter måtte ledes av fly. Transportskip ble senket på Donau og elektrisitetset verk kull, bly- og solvgrupper sprengt i luften. Jugoslavias største arsenal ble «overattet» av Mihailovitsj folk.

Ifjor ble omlag en tredjedel av det tidligere Jugoslavia behersket av «oppørerne».

SVERIGE OG RUSSLAND

Av Ilya Ehrenburg

I en artikkel «Sverige og Russland» i G.H.S.T. behandler den russiske forfatteren forholdet mellom disse land. Da enkelte deler av artiklen har interesse også for oss nordmenn, gjengir vi et utdrag:

Jeg vet at Hitlers beundrere i Sverige kommer til å svare: «Var det ikke russerne som overfalt det lille Finnland i 1939?»

Det er på tide at man gjør klart for seg hva sakta egentlig gjelder. Jeg forstår at det i året 1939 kunne fins finske bønder, skogsarbeidere og fiskere som opprørt trodde at de forsvarer sitt land mot den russiske imperialismen. Det trodde naturligvis ikke den forhenværende russiske offiseren Mannerheim. Det trodde heller ikke Tanner. Det er en unødig og urimelig tanke at Russland skulle behøve jord. Vi var opptatt med et tungt arbeid: Vi pløyde våre akre og dyrket opp våre ødemarker.

Men allerede da visste vi hvorfra farene truet. Ordet «Leningrad» forklares mye for

dem som vil forstå. Et lite land kan være dypt fredelig, men kan også være en bulldogg. Et lite land kan bli springbrett for overfall. Det var ikke den finske sellulosen eller bygningene i Helsingfors som fristet russerne. Vi bekymret oss med rette for Leningrads skjebne. Sommeren 1941 viste at vi hadde rett vinteren 1939. Da talte finnene om fedrelandets forsvar, om Sibelia og forurettete fiskere i Sortavala. To år senere byttet de emner og talte om «Stor-Finnland» og de finske stammene som elter sigende befolket Russland endog helt bort til Ural. Det var ikke lenger tale om Sortavalas men om Leningrads skjebne. Var Finnland et selvstendig land, eller var det et springbrett for overfall? Kan en tro på en sosialdemokrat som trykker Hitlers hånd? Kan en tro dem som tramer Danmark under føtene sine og drukner Norge i blod, når de nå sier at de vil forsøre Finlands selvstendighet?

Leningrad har gjennomlevd en fryktelig vinter. Også finnene har vært med på å ødelegge den. På et svensk forlag kom det nylig ut en bok med tittelen «Nyordning i øster». Forfatteren, den finske nasisten Carl Axel Gadolin, beskriver hvorledes tyskerne vil tilintetgjøre Russland: «Sibilia skal okkuperes av tyskerne, Arkangelsk, Kaukasus og Ukraine skulle bli tyske kolonier.» Videre: «... så er det en viktig detalj: byen Petersburg.... Det hadde vært naturlig om man i Finnland gjerne hadde sett at denne byen ble ødelagt. På den andre siden kommer det neppe til å skje noen slikt ødeleggelse, med unntak av hva militæroperasjonene krever.... Petersburg kunne kanskje best tilpasses karakteren av en «fri» handels- og riksstad, omrent som Danzig under Versaillesepoken. Likevel kommer det tyske rike til å inneha overhøyheten. På denne måten skulle Petersburg bli et «Shanghai» for Øst-Europa, med tysk som naturlig forvaltningspråk....»

Alt dette sies klart og tydelig, denne gangen med tykende ord og uten å påberope seg Sibilius' valser.

Gadolins syke ideer er ikke noe som overrasker meg. Hva som forbauer meg er at det fins svenske settene som vil sette slike linjer! Hva har det noble og fine Sverige med slikt å gjøre? Hvorfor skal Sverige ikke bare slippe inn utenlandske soldater, men også skrifter av utenlandske hetsere?

Er det Leningrads forsvarere eller Norge undertrykkere som fruer Sverige? Den russiske motstanden har gitt Amerika mulighet til i byer som ennå er opplyst, å tenke på hele verdenstragedien fra begynnelsen til slut og til å sende transporter av amerikanske soldater til Europa.

Den russiske motstanden har gitt England mulighet til å komme seg etter den hard motgangen under to års krig og til å få til å opprette en ny front. De tyske landstigningsbåter som før ikke lengre siden klar ved den engelske kanalen, er nå blitt over til det Asovske hav.

Den russiske motstanden har reddet området som inneslutter Serajevo, øvre Drindalen, Montenegro og Dalmatiens kyst. Det er ingen grunn til å undervurdere den innsats som ytes av de jugoslaviske stridskrefter, en innsats som er særskilt viktig i en situasjon hvor tyskerne har mer enn nok å gjøre på andre fronte.

NORSKE FLYKTNINGER I SVERIGE

Det burde nå stå klart for en hver nordmann at det er her hjemme vi idag kan gjøre den største innsatsen gjennom stadig mer effektiv kampmetoder mot nasistene. Blant de unge er det imidlertid ennå folk som håper på å komme videre til de militære treningsleire ved å reise via Sverige. Fra den norske avis «Håndslag» i Stockholm henter vi derfor et utdrag av en artikkel om forholda for flyktninga:

«Nordmennene i Sverige står i en sertilling blant de politiske flyktningene fra alle land. Det skyldes først og fremst at den norske regjeringa gjennom sin legasjon i Stockholm selv er i stand til å ta hand om flyktninga, som ikke koster Sverige en øre.

Det er etter hver ganske mange nordmenn som er blitt tvunget til å ta opphold i Sverige. Det oppfattes som en selvsagtig både i Norge og Sverige, at bare de som må reise av tvingende politiske grunner, kan reke med å bli godt mottatt. Det første spørsmålet flyktningene stiller i Sverige er: «Hvor lenge må jeg vente før jeg kan komme til England?» Slik som forbindelsene er idag, er det ingen mulighet for menige strikende å komme til England. Denne opplysinga virker som et slag for de fleste flyktninga; de har gjort sitt arbeid på hjemmekontinent og brenner etter å komme i gang på den ytre front. Men så hardt det kan være, må en forsonse seg med at Sverige vil bli oppholdslandet og en må prøve å gjøre det beste ut av situasjonen. En får se seg om etter arbeid.»

Vi understrekker igjen. Bare dem som av tvingende nødvendighet må komme ut av landet må ta fatt på veien til Sverige. Alle andre må finne sin plass i kampen her i Norge.

3 NÆRINGSLIVETS ORGANASJONER

De siste månedene har Lippesstad gjort en rekke manøver for å forberede dannelsen av et nasistisk arbeidersamband. Det ville ganske sikkert også ha vært gjort praktiske tiltak for å få satt det ut i livet, hvis ikke tyskerne hadde kommet med sine planer om tvangsutskrivning av arbeidskraft. Idag har de norske nasistene ordre om å drive sitt arbeid på en måte så de unngår konflikter av alvorlig art. Lippesstad har derfor som første skritt utsatt et forordning som skal gi anledning til videre inngrep i næringssorganisasjonene. Han hevder sjøl klart at han mener denne forordningen ikke vil skape noen vansker og at det da vil bli lett å gjøre de videre framstøta skriftvis. Vi gjengir ordlyden av hans innstilling:

Næringslivets organisasjoner

Jeg henviser til ombudsmannens redegesje fra 12 mars d. å. om ovennevnte spørsmål.

Etter den vendinga har tatt, vil det være hensiktsmessig å gjøre visse modifikasjoner i den arbeidsplan som der er satt opp. Jeg har forstått det slik at noen større aksjoner, som kan innebære en viss risiko for nye konflikter, på det nærværende tidspunkt ikke ønskes.

For at vi — tross vanskelighetene — allikevel skal komme videre fremover og på kortest mulig tid få reist det organisasjonsapparat for næringsslivet som både næringsslivet selv og samfunnet nå trenger, blir det etter mitt skjøn nødvendig å fremme inngrep overfor og omorganisering av en rekke organisasjoner enkeltvis, når de nødvendige forhåndedeler er gjort og innrepene kan skje uten risiko for større forstyrrelser.

Helt å la næringssorganisasjonene i fred i så lang tid som det nå eventu-

elt kan bli tale om, vil virke uehdig for partiet og forsinke arbeidet med omorganiseringen i alt for stor grad.*

Arbeidet bør derfor legges an etter følgende retningslinjer:

1. Det utsattes og vedtas en fullmakslov (se bilag).

Det antas ikke at vedtakelsen av en slik fullmakslov, som gir adgang til innrepene, vil bringe noen forstyrrelser med seg. 2. Det utsattes retningslinjer for oppbyggingen av næringssorganisasjonene, etter de prinsipper som jeg har tilrettelagt i min utredning av 12 mars d. å.

Disse retningslinjer forutsettes ikke offentliggjort men danner det faste grunnlag og rammen for de enkeltingrep og omreguleringer som foretas. Derved oppnås at de skritt som blir foretatt med hjemmel i fullmaksloven, skjer etter en bestemt plan, og inngår som endelig ledd i den samlede omregulering vi tilslukter.

3. Inngrep overfor næringssorganisasjoner kan såles forestas, når følgende betingelser foreligger:

a) De nødvendige partimessige forbedrelser er foretatt, at vi m. a. o. har oversikt over samtlige NS-bedriftsledere, som omfattes av vedkommende organisasjons interessesfære, og at vi har det tilstrekkelige antall habile krefter til å avløse de styrer og de funksjonærer som vi ønsker løst av. Vi må også ha oversikt over så mange aktive medlemmer at vi om nødvendig kan erstatte samtlige tillitsverv i organisasjonen.

b) Man har gjort seg klart hvilken risiko er tilstede for en uro man ikke ønsker, og avpasset sine planer — taktikk og graden av innrepene — overfor vedkommende organisasjons deretter.

På dette grunnlag mener jeg at vi allerede kan gå i gang med omregulering innerst i enkelte grupper, og da først og fremst innen handel og bank, hvor risikoen for vanskeligheter er minimal. Den motstand som eventuelt kan bli organisert, vil utvilsomt leid kunne behandles.

Vi har jo forsøkt allerede gjennom de tiltak som under min medvirking er foretatt gjennom Norges Lærstyre, Norges Tekstilstyre og en rekke av Prisdirektorats utvalg, fått erfaring for, hvordan handelens folk reagerer.

Videre er det nødvendig, før vi i det hele tatt bør foreta oss noe større overfor de enkelte næringssorganisasjoner, å få et forbud mot utmeldelser, mot avskjedsgjelder eller ansettelse av forretningsførere, mot opplosning av næringssorganisasjoner, og mot at formann eller styrer nedlegger sine hverv.

Vi kan ellers risikere at en del av de organisasjoner vi gjør inngrep overfor, rammer sammen etter et organiseret arbeid av våre motstandere og at vi derved påfører økede vanskeligheter.

Fullmakslov

§ 1. Næringsorganisasjonene står under kontroll av det departementet hvis forretningsområdet de hører under.

FRA DET FRIE NORGE

Oberstløytnant Ole Reistad talte fra London 20 juli. Han utalte bl. a.:

Ved siden av flyleiren i Little Norway i Canada har vi nå få til treningsleire til, hvorav den ene er kalt Little Skaugum. Det er meningen at den elementære undervisning skal foretelle og behandler de tunge 4-motors bombefly med en soleklar, selvfølgelighet. Det lover ikke godt for nasistene!

Ole Reistad kom deretter inn på skandinavenes arbeid i USA. Den danske minister Kaufmann fikk en sjekk på 5000 dollars som var samlet inn av dansker som et bidrag til Danmarks frihetskamp.

Men også der hvor de hardeste kampene foregår deltar nordmenn. Ved kanalen svinger de seg opp i luften med sine Spitfire og sender med sine kanoner og mitraljøser dødbringende salver inn i fiendtlige fly, båter eller transporter på marka.

Det er den første tilbakebetaling i det store gjeldsoppgjør som Norge har med nasismen, og alt skal bli tilbakebetalt.

Dessverre fins det ikke ennå spesielle norske bombeværlinger, nordmennene har hittil bare sine jageravdelinger. De norske flygjere som er utdannet til bombeflygjere fører derfor foreløpig bare bombefly fra produksjonsstedet til fronten.

Forleden hadde Ole Reistad vært på en flyplass da to svære amerikanske bombemaskiner seilte inn. Det viste seg å være nordmenn som ført dem. Nordmenn flyr over Atlanteren som det skulle være en dagligdags foretakelse og behandler de tunge 4-motors bombefly med en soleklar, selvfølgelighet.

Det lover ikke godt for nasistene!

Ole Reistad kom deretter inn på skandinavenes arbeid i USA. Den danske minister Kaufmann fikk en sjekk på 5000 dollars som var samlet inn av dansker som et bidrag til Danmarks frihetskamp.

Kaufmann overrakte sjekken til den norske flyleiren Little Norway, idet han utalte at penga ikke kunne plaseres på en bedre måte før å hjelpe Danmark, enn å gi penga til de norske flygjere.

Svenskene i USA har begynt en stor kampanje med mottoet «Winns for Norway» (Seier for Norge). De gjør et ypperlig arbeid i kampen mot nasismen, og selv om nordmenn ofte blir mismodige over den svenska regjeringens svake holdning og får dem til å tvile på litt av hvert, så er de fullt og fast overbevist om at det svenske folket som sådant med hele sin sjel går mot nasismen.

«Kort eller lang tid, vi skal seie!» sluttet Reistad.

TELEVÅG

Det foreligger detaljer vedrørende nasistenes voldsdåd i Televåg ved Bergen for en tid siden.

Av de 70 gårder i bygda ble alle unntatt 3 brent. 400–500 mennesker ble hjemløse. Da befolkningen i sidebygda kom for å melke kuene, ble de hindret med makt av tyskerne. En ung gutt som ble sendt fram for å forhandle, ble skutt ned bakfra.

Av Televågs mannlige befolkning ble alle mellom 16 og 60 år sendt til konsentrasjonsleir i Oslo, fra siden å bli sendt til Tyskland.

Gamle, kvinner og barn ble internert i en skole ved Bergen. Den eldste var en mann på 94 år, den yngste et spedbarn. Mora til barnet talte ikke påkjenninga, og er avgått ved døden. Tyskernes behandling var hensynslos og brutal.

Terboven var personlig tilstede for å påse at Televåg ble brent ned.

Direktøren for det største fryseriet på Vestlandet ble nylig avsatt, idet maskinmesteren som var NS skulle bli innsatt istedet. Maskinnmesteren kunngjorde dette for sin sjef med følgende klassiske ord: «De skjønner det her sjef, det er ikke lenger dyktigere det kommer an på, men om man er medlem av partiet.»

Næringsorganisasjoner er forbund, bransjeorganisasjoner og lokale foreninger, hvis medlemmer er bedrifts- eller næringsdrivende og hvis formål er å ivareta medlemmenes næringsinteresser.

§ 2. Vedkommende departement kan, i samråd med innenriksdepartementet:

1. Påby opplosning eller sammenslåing av næringsorganisasjoner.
2. Anordne opprettelsen av nye næringsorganisasjoner.
3. Entledige formann, styrer, utvalg og forretningsførere i næringsorganisasjonene og innsette nye i disse hverv eller stillinger.
4. Forandre og supplere vedtekter eller foreningslover for næringsorganisasjoner.
5. Tilslutte næringsdrivende og bedrifter til næringsorganisasjonene.

§ 3. Opprettelse, sammenslåing eller opplosning av en næringsorganisasjon krever vedkommende departements samtykke.

Utnevnelse og entledigelse av formenn og av forretningsførere for næringsorganisasjonene krever godkjennelse av vedkommende departement.

En bedrifts eller næringsdrivendes utmelde av en næringsorganisasjon er ikke rettsliggyldig uten vedkommende departements samtykke.

§ 4. Vedkommende departement kan:

1. Anerkjonne næringsorganisasjon som enerrepresentant for en bestemt næringsgrens interesser.
2. Overlate næringsorganisasjon gjennemføringen av oppgaver.
3. Overdra ledere av næringsorganisasjon retten til å utstede anordninger og instruksjoner til medlemmene, innenfor rammen av de oppgaver organisasjonen har fått.

§ 5. Ved opplosning av en næringsorganisasjon bestemmer vedkommende departement, i samråd med innenriksdepartementet, hvorpå den opploste organisasjons midler skal disponeres. Når en næringsorganisasjon forenes med en annen næringsorganisasjon, går derved organisasjonens formue og gjeld over på den annen. Ved overføring av eiendommen

Det britiske flyvåpenet rettet natt til 27 juli et voldsomt angrep på Hamburg, det største siden angrepet mot Köln. Onsdag nedslektning i stor målestokk av norsk fe. Det skal brukes til hermetikkproduksjon eller frysing, og sendes vekk.

Ruhrområdet er den siste tida til stadigheit blitt angrepet av britiske fly. Særlig har Duisburg vært målet for flere bomberaider.

Den 26 juli deltok mindre formasjoner av amerikanske jagere for første gang i dagslyssangrepa mot militære mål i Frankrike. 11 tyske fly ble skutt ned, blant annet av en polsk fly-ving.

Over England har det ikke vært angrep av betydning.

Det meldes at fisketilførselen er minimal selv til Fredrikstad. Storparten av fangsta må fiskerne levere til tyskerne i en havn utofa. Mora til barnet talte ikke påkjenninga, og er avgått ved døden. Tyskernes behandling var hensynslos og brutal.

Terboven var personlig tilstede for å påse at Televåg ble brent ned.

Direktøren for det største fryseriet på Vestlandet ble nylig avsatt, idet maskinmesteren som var NS skulle bli innsatt istedet. Maskinnmesteren kunngjorde dette for sin sjef med følgende klassiske ord: «De skjønner det her sjef, det er ikke lenger dyktigere det kommer an på, men om man er medlem av partiet.»

Næringsorganisasjoner er forbund, bransjeorganisasjoner og lokale foreninger, hvis medlemmer er bedrifts- eller næringsdrivende og hvis formål er å ivareta medlemmenes næringsinteresser.

§ 2. Vedkommende departement kan, i samråd med innenriksdepartementet:

1. Påby opplosning eller sammenslåing av næringsorganisasjoner.

2. Anordne opprettelsen av nye næringsorganisasjoner.

3. Entledige formann, styrer, utvalg og forretningsførere i næringsorganisasjonene og innsette nye i disse hverv eller stillinger.

4. Forandre og supplere vedtekter eller foreningslover for næringsorganisasjoner.

5. Tilslutte næringsdrivende og bedrifter til næringsorganisasjonene.

§ 3. Opprettelse, sammenslåing eller opplosning av en næringsorganisasjon krever vedkommende departements samtykke.

Utnevnelse og entledigelse av formenn og av forretningsførere for næringsorganisasjonene krever godkjennelse av vedkommende departement.

En bedrifts eller næringsdrivendes utmelde av en næringsorganisasjon er ikke rettsliggyldig uten vedkommende departements samtykke.

§ 4. Vedkommende departement kan:

1. Anerkjonne næringsorganisasjon som enerrepresentant for en bestemt næringsgrens interesser.
2. Overlate næringsorganisasjon gjennemføringen av oppgaver.
3. Overdra ledere av næringsorganisasjon retten til å utstede anordninger og instruksjoner til medlemmene, innenfor rammen av de oppgaver organisasjonen har fått.

§ 5. Ved opplosning av en næringsorganisasjon bestemmer vedkommende departement, i samråd med innenriksdepartementet, hvorpå den opploste organisasjons midler skal disponeres. Når en næringsorganisasjon forenes med en annen næringsorganisasjon, går derved organisasjonens formue og gjeld over på den annen. Ved overføring av eiendommen

* Uthevet av oss: Red.

Det britiske flyvåpenet rettet natt til 27 juli et voldsomt angrep på Hamburg, det største siden angrepet mot Köln. Onsdag nedslektning i stor målestokk av norsk fe. Det skal brukes til hermetikkproduksjon eller frysing, og sendes vekk.

Under ernæringsforhandlinger som har vært holdt i Oslo, har tyskerne truet med nedslukting i stor målestokk av norsk fe. Det skal brukes til hermetikkproduksjon eller frysing, og sendes vekk.

Ruhrområdet er den siste tida til stadigheit blitt angrepet av britiske fly. Særlig har Duisburg vært målet for flere bomberaider.

Den 26 juli deltok mindre formasjoner av amerikanske jagere for første gang i dagslyssangrepa mot militære mål i Frankrike. 11 tyske fly ble skutt ned, blant annet av en polsk fly-ving.

Tyskerne har gitt ordre om at tre av de fem ståltrådene i gjerdene langs jernbanejene skal tas ned og utsleveres til dem. Mellomhungeren vokser stadig!

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvernøvelse i Trondheim med monstring for en tysk overuniform. Alle mannskaper ble beordret til å gjøre nasihilsen, men alle nekret selvagt. Som straff har tyskerne arrestert brannsjefen.

Generaldirektøren Meidell på Borregård mette nylig i et privat selskap hos en nazist opp med sine tyske og østerrikske ordner. Uten at vi kjenner til herr generaldirektørens innstilling til sitt land, kan vi i alle tilfelle fastslå at hendelsen er høyst beklagelig for hans anseelse.

For en tid siden var det luftvern